

Amsterdam UMC

Tacit knowledge in de zorg voor mensen met (Z)EVMB

Over wat het is, waarom het belangrijk is
en hoe het gedeeld kan worden.

Mensen met (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen ((Z)EVMB) zijn voor alles afhankelijk van anderen. Wat ze willen, waar ze pijn hebben of zich ongemakkelijk bij voelen, is voor buitenstaanders moeilijk te zien.

Ouders, familie en zorgmedewerkers die dagelijks voor hen zorgen, leren deze signalen na verloop van tijd wél herkennen. Dat is kennis die ze niet uit een boekje hebben, maar hebben opgebouwd door de persoon dag in, dag uit mee te maken. Dit heet tacit knowledge: intuïtieve, moeilijk onder woorden te brengen kennis.

Het probleem is dat deze kennis meestal in de hoofden van verzorgenden blijft zitten. Er wordt weinig over gepraat en het is moeilijk om tacit knowledge in woorden te vatten. Zo gaat waardevolle informatie verloren, bijvoorbeeld bij personeelwisselingen, en blijven verschillen in interpretatie onbesproken.

In dit artikel wordt uitgelegd wat tacit knowledge is, waarom het zo belangrijk is, en hoe deze kennis op een eenvoudige manier zichtbaar kan worden gemaakt en met elkaar gedeeld. Ook wordt de Werkwijze Tacit Knowledge in dit document beschreven. Dit is een praktische, eenvoudig toepasbare methode voor zorginstellingen die zorg bieden aan mensen met (Z)EVMB.

Het resultaat: meer inzicht in wensen en behoeften van mensen met (Z)EVMB, beter afgestemde zorg, meer zelfvertrouwen bij verzorgenden en een sterkere samenwerking tussen ouders en professionals.

dr. Marga Nieuwenhuijse en
dr. Kasper Kruithof

Meer informatie en vragen:
a.m.nieuwenhuijse@amsterdamumc.nl
Amsterdam UMC
augustus 2026

Inhoud

Voorwoord	2
Wat is tacit knowledge en waarom is het belangrijk bij mensen met (Z)EVMB?	4
Hoe werk je met tacit knowledge in een zorginstelling voor mensen met (Z)EVMB?	5
Continuïteit in teams	5
Cultuur van reflectie	5
Werkwijze Tacit Knowledge	6
Situaties waarin de Werkwijze Tacit Knowledge ingezet kan worden	6
Stap-voor-stap Werkwijze Tacit Knowledge	7
Wat levert de Werkwijze Tacit Knowledge op?	9
Tacit knowledge tips voor de praktijk	11
Rol van gedragsdeskundigen en orthopedagogen	11
Rol van managers	11
Tips voor ouders en naasten bij het inbrengen van hun tacit knowledge	12
Belangrijk om te onthouden	12
Colofon	12

Wat is **tacit knowledge** en waarom is het belangrijk bij mensen met (Z)EVMB?

Tacit knowledge is moeilijk onder woorden te brengen kennis die verzorgenden – ouders, andere naasten en zorgmedewerkers – hebben over een persoon met (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen ((Z)EVMB). Zij spreken van onderbuikgevoel, intuïtie, of 'gewoon weten'. **Deze kennis ontstaat in een langdurige en affectieve relatie met iemand met (Z)EVMB.** Met behulp van deze tacit knowledge 'weten' ze hoe iemand met (Z)EVMB zich voelt of nodig heeft. Zij weten dit echter nooit honderd procent zeker, want degene met (Z)EVMB kan het niet zelf vertellen. Daarom blijft het een interpretatie.

Omdat tacit knowledge moeilijk onder woorden te brengen is, bestaat het risico dat deze kennis persoonsgebonden blijft. Wanneer ervaren zorgmedewerkers uitvallen of een cliënt verhuist naar een andere groep, gaat een deel van deze kennis verloren. Het bespreken van tacit knowledge met collega's en naasten helpt om deze kennis beter te delen, te verstevigen en te behouden binnen een team.

Hoe werk je met tacit knowledge in een zorginstelling voor mensen met (Z)EVMB?

Tacit knowledge vraagt van zorginstellingen dat zij **continuïteit waarborgen en een cultuur van reflectie nastreven**. Continuïteit maakt het mogelijk om tacit knowledge op te bouwen en een cultuur van reflectie zorgt ervoor dat deze kennis gedeeld, getoetst en verder ontwikkeld wordt. Hierbij zijn de volgende factoren cruciaal:

Continuïteit in teams

Tacit knowledge wordt opgebouwd door ervaring, nabijheid en affectie. **Door langdurig betrokken te zijn bij de zorg voor iemand met (Z)EVMB, ontwikkelt een verzorgende veel tacit knowledge.** De verzorgende kan steeds beter nuances onderscheiden tussen subtiele signalen en goed inschatten wat de persoon wil en nodig heeft. **Wanneer medewerkers en cliënten vaak wisselen, is het lastiger om iemand met (Z)EVMB echt te leren kennen en verfijnde tacit knowledge te ontwikkelen.**

Om tacit knowledge te kunnen opbouwen en behouden, is continuïteit belangrijk. Een paar aandachtspunten:

- Werk zoveel mogelijk met een vast team en houd de flexibele schil klein en zoveel mogelijk hetzelfde.
- Wissel niet onnodig van groep of personeel.
- Plaats mensen met (Z)EVMB niet zomaar over naar een andere groep.

- Is een overplaatsing toch nodig? Denk dan na over manieren om de tacit knowledge te behouden. Kan een vaste begeleider meeverhuizen naar de nieuwe groep? Kan een warme overdracht georganiseerd worden, bijvoorbeeld door de vaste begeleider tijdelijk mee te laten lopen op de nieuwe groep? Blijf ook daarna contact houden met de 'oude' groep, zodat nieuwe begeleiders nog vragen kunnen stellen.

Hoewel continuïteit essentieel is voor het opbouwen van tacit knowledge, is volledige continuïteit in de praktijk niet haalbaar. Juist daarom is het belangrijk dat verzorgenden hun interpretaties regelmatig met elkaar delen en gezamenlijk blijven verkennen. Dat vraagt om een cultuur van gezamenlijke reflectie.

Cultuur van reflectie

Tacit knowledge vraagt om voortdurende gezamenlijke reflectie, maar laat zich niet vatten op papier. Zonder gezamenlijke reflectie blijft deze kennis daardoor in het hoofd van één verzorgende zitten, en gaat het (deels) verloren zodra medewerkers wisselen. **Door gezamenlijk te spreken over interpretaties, elkaar vragen te stellen en ervaringen naast elkaar te leggen, wordt tacit knowledge stap voor stap duidelijker en steviger.** Dit voorkomt ook tunnelvisie en vastgeroeste patronen, een risico dat toeneemt naarmate teams lang ongewijzigd samenwerken.

Daarnaast blijven mensen met (Z)EVMB gedurende hun leven veranderen. Wat iemand ervaart of bedoelt, is nooit met zekerheid vast te stellen. Interpretaties zijn daarom altijd voorlopige hypothesen, die steeds opnieuw getoetst moeten worden aan nieuwe ervaringen.

Om een cultuur van reflectie na te streven zijn de volgende randvoorwaarden van belang:

- Dagelijks of regelmatig ruimte en mogelijkheden voor verzorgenden om interpretaties te delen (bijvoorbeeld op een dagbestedingsgroep of gezamenlijke huiskamer).
- Verschillende zorgmedewerkers, en bij voorkeur ook paramedici, treffen elkaar op de groep en werken hier samen.
- Een nauwe samenwerking tussen zorgmedewerkers en naasten, ondersteund door contactmomenten tijdens zorgmomenten.
- Managers geven het goede voorbeeld door open te staan voor de tacit knowledge van naasten en zorgmedewerkers, in plaats van alles te willen vastleggen in protocollen.

Werkwijze Tacit Knowledge

Naast het streven naar een cultuur van continuïteit en reflectie, kan het ook helpen om samen actief te verkennen wat verzorgenden weten over een specifieke persoon met (Z)EVMB. Vooral wanneer er onduidelijkheid bestaat over diens situatie of wensen. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de Werkwijze Tacit Knowledge. Hierbij worden korte video-opnamen ingezet van concrete zorgmomenten, gevolgd door een gezamenlijke reflectie met naasten en betrokken zorgmedewerkers.

Video-opnamen maken het mogelijk om samen in te zoomen op één specifiek moment of handeling, en daar rustig bij stil te staan. Tijdens het zorgmoment zelf is iemand vooral bezig met handelen. Bij het terugkijken ontstaat er ruimte om ook subtiële signalen, reacties

en interacties op te merken die eerder misschien onopgemerkt bleven.

Een ander voordeel: naasten en zorgmedewerkers kijken naar precies hetzelfde moment. **Zo worden verschillen én overeenkomsten in interpretatie zichtbaar, en ontstaat er een gezamenlijke basis om samen op te reflecteren.**

Video is geen doel op zich, maar een hulpmiddel. Het filmen ondersteunt het gesprek en nodigt uit om interpretaties te delen die normaal gesproken onuitgesproken blijven. Door hardop te verwoorden waar een interpretatie op gebaseerd is – bijvoorbeeld 'Ik zie dat hij zijn adem inhoudt' of 'Ik herken deze blik van eerdere situaties' – wordt tacit knowledge stap voor stap explicieter. Zo kunnen anderen deze kennis begrijpen, aanvullen, bevragen en verstevigen.

Situaties waarin de Werkwijze Tacit Knowledge ingezet kan worden

De video-werkwijze kan worden ingezet bij de volgende situaties:

- Bij verschillende interpretaties tussen verzorgenden. Bijvoorbeeld: de één ziet lachen als plezier, de ander als overprikkeling.
- Bij gedrag of signalen die niet begrepen worden. Bijvoorbeeld bij druk opvallend gedrag, maar ook bij naar binnen gekeerd, weinig zichtbaar gedrag.
- Bij zorgmomenten die moeizaam verlopen. Bijvoorbeeld uit bed halen, eten geven of spalken aantrekken.
- Bij veranderingen in de persoon. Bijvoorbeeld door puberteit, overgang, veroudering, mogelijke dementie, medicatiewijziging, of andere oorzaken die we niet weten.

Daarnaast zijn er twee momenten waarop het extra belangrijk is om alert te zijn op tacit knowledge, ook al ligt daar niet per se een video-opname aan ten grondslag:

- Bij overgangen naar nieuwe situaties of groepen; bijvoorbeeld door tacit knowledge-vragen te bespreken met verzorgenden van de 'oude' en 'nieuwe' groep.
- Bij het inwerken van nieuwe zorgmedewerkers; bijvoorbeeld door een vaste, ervaren medewerker te koppelen aan een nieuwe medewerker om tacit knowledge-vragen te bespreken.

"Je moet echt iets durven voelen.
Dat vind ik het lastigst. Ik merk
echt dat ik het niet alleen in mijn
hoofd kan doen. Want dan ga ik,
daar komt al die twijfel vandaan. Ik
merk wat ik voel het eerst. Je moet
durven varen op je gevoel."

een ouder

Stap-voor-stap Werkwijze Tacit Knowledge

1. Kies een concrete situatie in de zorg waar de vraag speelt

Het gaat hierbij om een moment waarop de zorg moeizaam verloopt, het gedrag of de signalen moeilijk te lezen zijn of verschillende interpretaties bestaan over de situatie en wensen van de persoon met (Z)EVMB. Bijvoorbeeld:

- Druk gedrag, afwezigheid van contact, of een vermoeden van pijn
- Moeilijk te herkennen epilepsie
- Moeizame zorginteracties, zoals bij het uit bed halen, eten geven of het aantrekken van spalken

2. Maak een kort filmpje van de situatie

Maak een video-opname van de situatie met een smartphone of tablet. Dit kan vanuit de hand, of door de smartphone/tablet ergens neer te zetten waar de persoon met (Z)EVMB, en eventueel de verzorgende, goed zichtbaar is.

De opname kan worden gemaakt door een naaste of een andere verzorgende (met toestemming van de ouder of vertegenwoordiger), afhankelijk van de vraag en de situatie die verkend wordt. Het filmpje hoeft niet lang of perfect te zijn, het gaat erom dat de signalen en de interactie worden vastgelegd.

3. Plan een gezamenlijke bijeenkomst

Zorg dat iedereen die direct betrokken is bij de persoon met (Z)EVMB aanwezig is bij de bijeenkomst. Denk hierbij aan:

- ouder(s) en/of andere naasten
- orthopedagoog of gedragsdeskundige
- vaste begeleiders (degene(n) die gefilmd zijn, en anderen die de cliënt goed kennen)

4. Bekijk samen het filmpje en deel interpretaties

De orthopedagoog, gedragsdeskundige of een andere deskundige begeleidt de bespreking en zorgt voor een veilige, reflectieve sfeer. Deze stelt verdiepende vragen als:

- Wat denk jij dat hij/zij hier bedoelt of nodig heeft?
- Wat wil hij/zij ons vertellen?
- Waarom denk/voel je dat?
- Waar zie je dat aan, welke signalen?
- Heb je dit signaal eerder gezien? Wat heb je toen gedaan, en wat gebeurde er toen?

Zo wordt tacit knowledge explicieter en beter gedeeld.

5. Zoek naar overeenkomsten en verschillen

Na het kijken en bespreken van de video is het waardevol om samen de interpretaties naast elkaar te leggen. Vraag bijvoorbeeld:

- Welke interpretaties komen overeen, waar verschillen ze?
- Welke ervaringen van ouders en professionals vullen elkaar aan?
- Welke hypothese over wat de persoon wil of voelt is gezamenlijk het meest aannemelijk?

Verskillende interpretaties zijn niet per definitie goed of fout. Juist verschillen maken zichtbaar welke tacit knowledge verschillende betrokkenen hebben opgebouwd. Door deze verschillen te bespreken ontstaan nieuwe inzichten, en kunnen gezamenlijke hypothesen worden ontwikkeld over wat de persoon met (Z)EVMB mogelijk ervaart of nodig heeft.

6. Vertaal inzichten naar de dagelijkse zorg

Bespreek samen hoe met de nieuwe inzichten wordt omgegaan. Lukt het om het als team eens te worden? Dan worden deze afspraken vastgelegd. Lukt dat (nog) niet, dan kan gekozen worden om vanuit de meest aannemelijke hypothese te handelen, of om de mogelijkheden open te houden en verder te onderzoeken.

Leg de gemaakte afspraken helder vast, bijvoorbeeld: 'Als hij/zij dit doet, zien wij dat als ... en dan doen we ...'. Leg daarbij niet alleen de afspraken zelf vast, maar ook de overwegingen die eraan ten grondslag liggen. Dit helpt nieuwe medewerkers om beter te begrijpen waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt.

7. Evalueer de gemaakte afspraken en herhaal regelmatig

Bespreek na verloop van tijd of de gezamenlijke interpretaties nog aansluiten bij de huidige situatie. Mensen met (Z)EVMB veranderen gedurende hun leven, waardoor ook hun voorkeuren, communicatie en behoeften kunnen veranderen.

Gebruik de werkwijze opnieuw als de situatie erom vraagt: bij twijfel of verschillen in interpretatie tussen verzorgenden, bij veranderingen in gedrag of gezondheid, en bij overgangen naar nieuwe groepen of woonlocaties.

Let op! Privacy en toestemming

Er mogen niet zomaar filmpjes van mensen worden gemaakt en opgeslagen. Daarvoor is toestemming nodig van de persoon zelf, of in dit geval van de ouders of wettelijk vertegenwoordiger. Mensen met (Z)EVMB kunnen deze toestemming immers niet zelf geven.

Vraag daarom altijd expliciete toestemming aan de wettelijke vertegenwoordiger (meestal ouders of naasten). Waarschijnlijk heeft de instelling een privacyreglement waarin staat welke afspraken gelden over het maken en opslaan van video's. Volg deze afspraken. Omdat de video's alleen gemaakt worden ten behoeve van het gezamenlijke gesprek, kan ervoor gekozen worden om ze na de reflectie weer te wissen.

Wat levert de Werkwijze Tacit Knowledge op?

De Werkwijze Tacit Knowledge is ontwikkeld door onderzoekers van de afdeling Ethiek, Recht & Humaniora van het Amsterdam UMC. **De werkwijze is het resultaat van een kwalitatief implementatieonderzoek** dat is uitgevoerd binnen vier zorgorganisaties voor mensen met (Z)EVMB en met ouders van thuiswonende kinderen met (Z)EVMB. Het implementatieonderzoek bouwde voort op eerder wetenschappelijk onderzoek naar de rol van tacit knowledge in de zorg voor mensen met (Z)EVMB. De inzichten uit deze eerdere onderzoeken vormden de basis voor de ontwikkeling van de werkwijze. Binnen het implementatieonderzoek is de werkwijze vervolgens in verschillende zorgcontexten toegepast, geëvalueerd en op basis van de ervaringen van ouders, zorgmedewerkers en gedragsdeskundigen verder verfijnd.

De Werkwijze Tacit Knowledge is geëvalueerd binnen meerdere zorgorganisaties aan de hand van evaluatieformulieren en evaluatie-interviews. Hieronder worden de belangrijkste ervaren opbrengsten van ouders en zorgmedewerkers (persoonlijk begeleiders, managers en gedragsdeskundigen) samengevat.

Meer inzicht in wat de persoon met (Z)EVMB wil, voelt of bedoelt

Door samen naar een situatie te kijken en interpretaties te delen, ontstaat diepere kennis.

"Het heeft denk ik de begeleiders en professionals erg geholpen om haar beter te begrijpen."

–Ouder

"De zus kon een aantal signalen benoemen van, hij zit zich nu te knijpen en hij vindt het dus niet zo leuk wat je hier ziet. Terwijl hij dan eigenlijk nog heel fijn klinkt. Dat je denkt, oh ja, dat hadden wij misschien niet zo kunnen zien"

–Zorgmedewerker

Meer begrip voor gedrag en persoonlijkheid van de persoon met (Z)EVMB

Door gezamenlijk in te zoomen op een persoon met (Z)EVMB en te reflecteren op diens situatie en wensen, treedt de persoonlijkheid van het individu meer naar de voorgrond. Dit leidt tot het beter kunnen plaatsen van gedrag, beter afgestemde begeleiding, en dieper contact met de persoon in kwestie.

"Ik dacht altijd dat haar gedrag een uiting was van ongenoegen, maar we zijn tot de conclusie gekomen dat dit niet altijd zo is. Dat het meer een vraag om contact is."

–Zorgmedewerker

"Als je iemand op deze manier centraal stelt, dan wordt iedereen wat nieuwsgieriger naar diegene."

–Zorgmedewerker

Meer consensus over zorgbeleid

Door gezamenlijk te reflecteren ontstaat een meer gedeeld beeld van wat iemand nodig heeft, meer overeenstemming over zorgkeuzes en dagprogramma, én duidelijker uitleg naar ouders en naar het team over waarom bepaalde keuzes worden gemaakt.

"Het was een ongelooflijk verhelderend moment om met elkaar die filmpjes te bekijken van het exact zelfde moment. Het was heel inzichtelijk om te kijken hoe andere mensen die zorg deden en er ontstonden gesprekken over hoe je dat als team gezamenlijk beter aan zou kunnen pakken."

–Zorgmedewerker

"Door dit project zijn we nog explicieter aan elkaar gaan spiegelen. Meer sparren en uitspreken van, hé, zie ik dit? Wat vind jij? Ja, gaan we dan dit doen? Ja, oké."

–Zorgmedewerker

Meer zelfvertrouwen bij verzorgenden

Verzorgenden leren hun onderbuikgevoel serieus te nemen én dit tegelijkertijd ter discussie te stellen, te toetsen en verder te ontwikkelen.

"Het heeft verheldering en bevestiging geboden van hoe wij het nu doen en dat de zorg die wij bieden, eigenlijk heel goed gaat. En dat wij meer naar het gevoel dat we hebben mogen luisteren en daar ook op durven vertrouwen."

–Zorgmedewerker

"Ik ben zelf eigenlijk wel heel erg op het gevoel. En nu denk ik, eigenlijk klopt dat ook vaak, dus nu mag ik van mezelf best wel meer op mijn gevoel gaan vertrouwen."

–Zorgmedewerker

Betere samenwerking tussen ouders/verwanten en professionals

Ouders en zorgmedewerkers leren van elkaars inzichten. Dit draagt bij aan wederzijds vertrouwen en ondersteunt een cultuur van gezamenlijke reflectie en gedeelde verantwoordelijkheid.

"Er komt op deze manier meer zicht op wat een zorgmedewerker denkt, wat een zorgmedewerker doet en waarom."

–Ouder

"Zij ging met het filmpje erbij vertellen over dit zag ik en ik ben dit gaan doen. En dit werkte wel en dit niet. Toen dacht ik, hey, normaal krijgen we alleen een verslagje van de dag en ze heeft goed geplast en ze heeft gesnoezeld. Maar nu was het echt van: hier was ze gewoon niet comfortabel en wat hebben we toen gedaan. Dus dat geeft, ja, vertrouwen. En zij vond het ook weer heel fijn om dat met ons te kunnen delen en bespreken van: wat zouden jullie doen?"

–Ouder

Belangrijk om te onthouden

Tacit knowledge is waardevolle kennis, maar geen absolute waarheid. Verschillende interpretaties zijn normaal en vormen juist het startpunt voor gezamenlijke reflectie. De werkwijze is bedoeld om van elkaar te leren, niet om elkaar te beoordelen. En interpretaties blijven altijd hypothesen, die steeds opnieuw getoetst worden aan nieuwe ervaringen.

Tacit knowledge tips voor de praktijk

Tacit knowledge bewijst zijn waarde in de praktijk: **in de ruimte die ervoor gemaakt wordt om het te herkennen, te delen en serieus te nemen**. Dit doet een beroep op iedereen die betrokken is bij de zorg voor mensen met (Z)EVMB. Hieronder volgen enkele concrete handvatten voor gedragsdeskundigen en managers om ruimte te creëren voor tacit knowledge in de praktijk. We sluiten af met enkele tips speciaal gericht op ouders en naasten om hun tacit knowledge zo concreet en toepasbaar mogelijk te verwoorden.

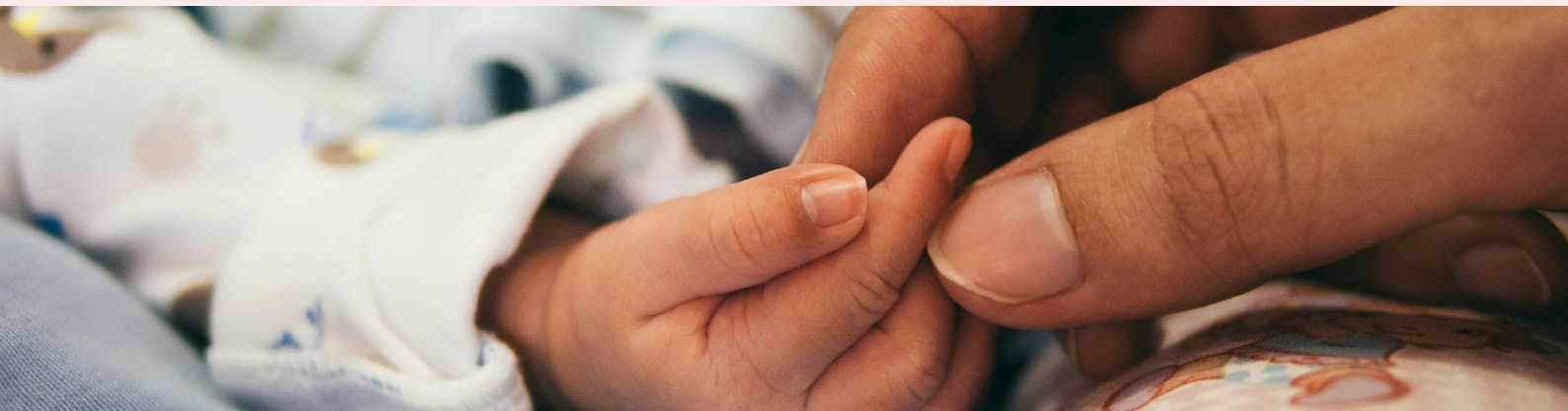
Rol van gedragsdeskundigen en orthopedagogen

Gedragsdeskundigen en orthopedagogen spelen een sleutelrol bij het herkennen en benutten van tacit knowledge. Zij kunnen:

- tacit knowledge bij professionals herkennen en serieus nemen;
- doorvragen naar gevoel en intuïtie, en niet alleen naar objectief waarneembare signalen;
- steeds voor ogen houden dat informatie over signalen nooit 'definitief' is: mensen met (Z)EVMB veranderen, net als ieder ander, en daarmee ook hun voorkeuren en manieren van communiceren.

Concreet kan dit door:

- gezamenlijke video-bijeenkomsten te begeleiden en verdiepende vragen stellen;
- te benadrukken dat het gezamenlijk delen van en reflecteren op interpretaties essentieel is voor goede zorg;
- te benadrukken dat niemand het honderd procent zeker weet, en dat dit nu eenmaal bij zorgen voor mensen met (Z)EVMB hoort.

Rol van managers

Managers kunnen samen met hun team tacit knowledge zichtbaar op de agenda zetten. Dat kan door:

- samen te zorgen voor continuïteit in teams: voldoende vaste mensen, weinig wisselingen;
- overplaatsingen zorgvuldig te overwegen, in overleg met het team, en daarbij rekening te houden met het verlies van opgebouwde kennis;
- tijd en ruimte te faciliteren voor gezamenlijke reflectie, bijvoorbeeld door tacit knowledge structureel onderdeel te maken van zorgplanbesprekingen of goed-leven-gesprekken.

Daarnaast is het belangrijk dat managers zelf het goede voorbeeld geven door:

- oprechte interesse te tonen in de onderbuikgevoelens van medewerkers en ouders;
- een veilige omgeving te creëren waar twijfel en niet-weten bespreekbaar zijn, óók wat je niet kunt onderbouwen.

Tips voor ouders en naasten bij het inbrengen van hun tacit knowledge

Ouders en naasten (zoals broers en zussen) hebben vaak de meeste tacit knowledge, omdat zij degene met (Z)EVMB al door en door kennen. In gesprekken met artsen en professionals kan deze tacit knowledge helpen om beter passende beslissingen te nemen. Tegelijkertijd is het verwoorden van tacit knowledge lastig, en ervaren ouders en naasten dat hun kennis niet altijd serieus wordt genomen. Hoe beter tacit knowledge verwoord en gedeeld wordt, hoe groter de kans dat artsen en professionals deze serieus meenemen in hun beslissingen.

Tips voor ouders en naasten:

- Denk vooraf na waarop je interpretatie is gebaseerd: heb je dit gedrag eerder gezien? Wat werkte toen wel en wat niet?
- Bespreek je interpretatie vooraf met iemand die je vertrouwt, en probeer dit zo goed mogelijk te verwoorden.
- Overweeg een kort filmpje te maken van het gedrag of de signalen waarover je wilt praten, en neem dit mee naar het gesprek.
- Neem, indien mogelijk, een professional mee die je kind goed kent en die dezelfde signalen ziet. Dit kan helpen om jouw tacit knowledge duidelijker over te brengen.
- Formuleer een duidelijke vraag of voorstel op basis van je tacit knowledge: bijvoorbeeld een check op medicatie, een aanpassing van het dagprogramma, of extra onderzoek bij een vermoeden van pijn.

Colofon

Onderzoekers:

Dr. Marga Nieuwenhuijse en Dr. Kasper Kruithof,
Amsterdam UMC (Afdeling Ethiek, Recht & Humaniora)

Samenwerkingspartners:

Stichting 2CU
Esdégé-Reigersdaal
Stichting Omega
Philadelphia
Cordaan

Overige leden van de projectgroep:

Karin de Geeter (de Geeter en Munsterman)
Caro Verlouw (CCE)
Paula Sterkenburg (Affect-us)

Redactie en vormgeving:

Deborah Ligtenberg
Dana Dijkgraaf Design

Financiering:

ZonMw

Contact:

Marga Nieuwenhuijse
(a.m.nieuwenhuijse@amsterdamumc.nl)

Meer informatie over tacit knowledge, Tacit Knowledge Magazine, wetenschappelijk onderzoek en verdere verdieping, is te vinden op zevmb.nl/tacit-knowledge

